

Restaurering av spindelur

Her kommer en liten presentasjon fra arbeidet med en liten skjønnhet. Dette er et lommeur med det vi kaller spindelgang. De eldre lommeurene med spindelgang kan være veldig fint laget, og kvaliteten kan være veldig høy, selv om disse lommeurene ikke er særlig nøyaktige

Spindelgangen er det vi kaller første generasjon lommeur. Spindelgangen ble avløst av cylindergangen, som så ble utkonkurrert av den gangen som blir brukt i de fleste mekaniske armbåndsur og lommeur i dag, nemlig ankergangen.

Bildet viser urverket etter at det er tatt ut fra lommeurskassen. Omtrent på midten av urverket, ser vi balansekloben. I denne typen lommeur ble det gjerne lagt mye arbeid i at denne skulle være fin, et lite kunstverk faktisk. Det var vanlig at når urene ikke kunne repareres lenger, ble disse klobene tatt ut og gjort om til smykker.

Her er kloben tatt av, og balansen med sin spiral har kommet til syne. Dette er det urmakeren kaller «hjertet i klokka.»

Urverket er delvis demontert her. I nyere mekaniske lommeur og armbåndsur sitter drivfjæren i det som kalles et fjærhus. Fjæren ligger tvinnnet sammen inni fjærhuset, og dette er drivkraften i urverket. I denne typen lommeur, er dette litt annerledes. Riktignok ligger fjæren også her i et fjærhus, men i motsetning til i nyere ur, har ikke fjærhuset her tenner.

Kreftene går i stedet via en liten kjetting over til et en snikke, som i sin tur driver resten av hjulene. Kjettingen kalles gjerne et snikkekjede, og er laget etter samme prinsipp som et sykkelkjede. Vi ser kjedet til høyre på bildet. Dette er en mekanisme som gjør at snikken krever mest krefter for å bevege seg når fjæren er helt opptrukket, mens den er lettere å bevege når fjæren er lenger ned på opptrekket. Dette sikrer en jevnere og mer nøyaktig gange.

Fjærhus, snikke og snikkekjede er demontert. Fjærhuset er til venste på bildet, og inni fjærhuset ligger altså drivfjæra.

Urverket har slitasjer i lagrene, noe som gjør at det kan stoppe. Her setter jeg inn nye lagre som jeg dreier til og spesiallager for oppgaven. Jeg fjerner selvfølgelig så lite originalmateriale som mulig.

Men den største utfordringen i dette uret, er at et av hjulene, vekselhjulet, er borte. Dette er et hjul som sitter i forbindelse med viserverket. Hjulet som er borte, er altså ikke et av hjulene som får uret til å gå. Dette er et av hjulene som sitter rett under tallskiven og gjør at viserne viser riktig tid. Uten dette hjulet, er det bare minuttviseren som vil bevege seg.

Her delvis lager jeg og tilpasser et nytt hjul i stål.

På bildet er urverket satt tilbake i lommeurskassen, men tallskiven er fortsatt ikke satt på plass. Til høyre ses vekselhjulet i stål som jeg laget til dette uret.

Etter oppretting av slitasjer, rensing og tilpasning av nytt vekselhjul, var det bare å sette på tallskive og visere, og uret tikket fornøyd i vei.

Urmaker Benjamin Davidsen, Tlf: 976 18 516, benjamin@urmakerdavidson.no